

Význam sportovních pravidel při posuzování odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy

Tématem tohoto článku je nastínění úlohy pravidel sportovní hry z hlediska posuzování odpovědnosti sportovce za škodu, za způsobení zranění či úmrtí jiné osobě, a to jak z hlediska trestní odpovědnosti, tak z hlediska odpovědnosti civilní. Sport je významnou součástí společnosti, ale jde současně často o aktivitu zvýšeně rizikovou a není žádoucí, aby oblast sportu byla oddělena od oblasti právní a zůstala tedy právem neregulovaná. Na druhé straně je však zřejmé, že poškození zdraví způsobené útokem na ulici by nemělo být stavěno na roveň zranění způsobenému ve sportovním utkání, kdy oba subjekty, jak útočník, tak poškozený, si jsou vědomy rizika, které podstupují. Cílem tohoto příspěvku je tedy zhodnotit relevanci sportovních pravidel, resp. jejich porušení při sportovním utkání jako předpokladu pro vznik odpovědnosti podle norem občanského nebo dokonce trestního práva.

Význam sportu a odpovědnost ve sportu

Sport zaujímá ve společnosti významnou roli, a to zejména ekonomickou, výchovnou, zdravotní a sociální. I přes právě uvedené je však v právním řádu České republiky problematika sportu značně opomíjena, řada otázek zůstává neřešena a odpovídající řešení musí být dovozováno až soudním výkladem, což není z hlediska právní jistoty subjektů působících v oblasti sportu žádoucí situace.^[1] Na úrovni zákonné úpravy je sport v České republice regulován pouze částečně, a to především na základě zákona č. [115/2001](#) Sb., o podpoře sportu, v platném znění.^[2] Uvedený zákon již podle svého názvu neaspiruje na právní úpravu sportu jako celistvé oblasti, ale zaměřuje svoji pozornost zejména na dílčí segmenty týkající se sportu, jako je jeho institucionální zabezpečení orgány státní správy a územně samosprávnými celky a způsob podpory sportu ze strany státu. Zcela stranou tak v této právní úpravě zůstává například právě oblast odpovědnosti ve sportu.

S ohledem na výše zmíněnou absenci specifických ustanovení právních předpisů upravujících odpovědnost při sportovní činnosti se tedy uplatní obecná občanskoprávní a trestněprávní úprava odpovědnosti. Aby došlo ke vzniku odpovědnosti za sportovní činnost (například úraz), musí být vždy naplněn základní předpoklad, kterým je porušení právní povinnosti škůdcem. V důsledku neexistence speciální zákonné úpravy odpovědnosti za sportovní činnost se tak do popředí dostává při posuzování protiprávnosti jednání otázka, zda jednání spočívající v použití sportovními pravidly nedovoleného způsobu hry (např. fauly) je třeba považovat za jednání porušující povinnosti stanovené zákonem.

Sportovní pravidla

Sportovními pravidly lze rozumět objektivně existující pravidlo chování v rámci konkrétního sportovního odvětví, jehož dodržování je v rámci výkonu takového sportovního odvětví vyžadováno a jehož porušení je v rámci takového sportovního odvětví sankcionováno subjekty za tímto účelem zřízenými (zejména rozhodčí, disciplinární komise apod.). Jinak vyjádřeno, sportovní pravidla stanoví, co je povoleno, co je zakázáno a jaké následují tresty, které se odbývají zpravidla přímo ve hře, popřípadě i mimo samotný zápas formou disciplinárního řízení. Účelem sportovních pravidel je stanovit soupeřům rovné podmínky a chránit zdraví hráčů před zákroky, které zpravidla či alespoň

občas vedou ke zranění.[3]

Sportovní normy jsou pravidlem chování při sportovním utkání a jsou tak určitou paralelou norem právních, byť zpravidla postrádají některé z jejich charakteristických prvků, zejména vynutitelnost jejich dodržování státem.[4] Z hlediska právní závaznosti se jedná o vnitřní předpisy sportovních asociací, k jejichž dodržování se sportovci zavazují členstvím v dané sportovní asociaci.

Z hlediska vzniku odpovědnosti za sportovní činnost se objevuje v souvislosti se sportovními pravidly názor, že legitimním očekáváním sportovce je, že tato sportovní pravidla nebudou porušována.[5] Z toho je dovozováno, že porušení pravidel je exces, se kterým sportovec legitimně nepočítal, a tudíž se nepodřídil riziku, že bude zraněn v důsledku porušení pravidel sportovní hry. Škůdce, který sportovní pravidla porušil, v důsledku čehož došlo ke sportovnímu úrazu, by proto měl za tento úraz odpovídat na základě obecných právních předpisů, neboť sportovní pravidla jsou mírou pro obezřetnost, se kterou je nutno k provozování sportu přistupovat. Jinými slovy, pokud škůdce při svém jednání přesáhl limit sportovních pravidel pro daný sport, odpovídá za škodu, kterou svým jednáním způsobil, neboť takové jednání současně představuje porušení prevenční povinnosti podle § 2900 občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb., v platném znění),[6] a tedy porušení právní povinnosti jako jednoho z atributů vzniku odpovědnosti za škodu. Je zřejmé, že přijetí tohoto výkladu by značně zkomplikovalo fungování profesionálního sportu.

Proti této interpretaci soutěžních pravidel naopak stojí ten argument, že součástí všech sportovních pravidel jsou i sankce, které jsou sportovcům za porušení těchto pravidel ukládány. Sportovní činnost tedy porušení pravidel předpokládá, vypořádává se s nimi systémem sankcí přímo v rámci hry, a sportovec tudíž porušení pravidel (například foul) musí předpokládat. Jinak vyjádřeno, v případě, kdy fotbalista provede skluz s nataženou nohou na protihráče, aby mu vzal míč, bude se sice jednat o zákrok, který je v rozporu s pravidly, ale bude se současně jednat o zákrok pro fotbal typický a nedochází v jeho důsledku k porušení zákona. Situace by samozřejmě mohla být odlišná, pokud by škůdce zasáhl protihráče úmyslně při přerušené hře s cílem zranit protihráče.

Judikatura českých soudů v oblasti odpovědnosti ve sportu

V důsledku výše zmíněné neexistence zvláštní právní úpravy je pro posuzování odpovědnosti za vznik škody při sportovní aktivitě klíčová rozhodovací činnost soudů, která nastavuje konkrétní pravidla a mantinely pro potenciální odpovědnost v případě porušení sportovních pravidel, v jehož důsledku dojde k újmě na zdraví. Z hlediska české soudní praxe a zaznamenání vývojových trendů ohledně významu sportovních pravidel pro posuzování odpovědnosti za sportovní úrazy jsou významná zejména následující rozhodnutí:[7]

- Rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 29. 7. 2013, č.j. 15 C 9/2012. Jmenovaný soud vyvodil v tomto případě vznik odpovědnosti za škodu na základě zákroku nedovoleného pravidly fotbalu, protože žalovaný jako obránce použil obranný zákrok, tzv. skluz, a netrefil jako první míč, nýbrž nohu protihráče, kterému při tomto zákroku vznikla škoda na zdraví. Podle soudu bylo takové jednání postižitelné nejen v rámci pravidel fotbalu, ale současně představovalo porušení prevenční povinnosti podle § 415 předchozího občanského zákoníku. Tímto měl soud za splnění prokázání porušení právní povinnosti, jako jedné z podmínek vzniku odpovědnosti za škodu. Podle této teorie porušení sportovních pravidel je tedy nutné použít pravidly nedovoleného (zakázaného) způsobu hry vykládat jako jednání odporující zákonné povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví (porušení tzv. prevenční povinnosti). V důsledku toho jde o porušení právní povinnosti, jež zakládá odpovědnost za škodu.[8]

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015, ve kterém se soud odklonil od striktního používání teorie porušení sportovních pravidel a dospěl k závěru, že sport je činností, která s sebou nese zvýšené riziko, čehož si musí být jeho účastníci vědomi a musí tak počítat s určitou mírou rizika. Podle Nejvyššího soudu je tak potřeba zkoumat také konkrétní okolnosti daného případu a intenzitu předmětného zákroku či akce. Samotné porušení sportovních pravidel nemůže bez dalšího znamenat porušení prevenční povinnosti stanovené zákonem, ale toto porušení musí mít určitou vyšší intenzitu, tj. musí podstatným způsobem vybočovat z běžného způsobu hry. V případě opačného výkladu by (v daném případě fotbal) přestal být atraktivní hrou, neboť hráči by v obavě ze soudních sporů přestali soupeřit, a tím by (tento) sport ztratil zcela smysl.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015, podle něhož byl hokejista po fyzickém napadení protihráče hokejkou odsouzen za spáchání přečinu ublížení na zdraví, a to proto, že „zcela vybočil z herních pravidel hokejové hry a surově zaútočil na protihráče v době, kdy nešlo o herní akci, ale mimo ni.“ Nejvyšší soud tedy posoudil jednání sportovce (hokejisty) jako trestný čin, a to především z toho důvodu, že se jednalo o úmyslné jednání zjevně vybočující z pravidel hry daného sportu. Soud zde přihlížel ke specifikům ledního hokeje jako výrazně kontaktního sportu, při kterém v zápalu hry pravidelně dochází ke zraněním protihráčů. Nicméně vzhledem k tomu, že zranění protihráče bylo způsobeno překročením hranice „rizika ze hry“, které každý hokejista podstupuje, došlo ke spáchání trestného činu.

Jak vyplývá z výše uvedeného, odpovědnost ve sportu prošla v judikatuře tuzemských soudů značným vývojem. Za pozitivní lze dle mého názoru považovat, že soudní rozhodovací činnost opustila při posuzování případů vzniku škody při sportovních utkáních kritérium porušení sportovních pravidel coby automatického porušení zákonné prevenční povinnosti. Přestože sport by neměl být vnímán jako privilegovaná činnost nacházející se mimo právní regulaci, lze uvítat, že soudy při posuzování odpovědnosti za vznik úrazu při sportu akcentují povahu sportu jako do jisté míry rizikové činnosti, kdy jsou si jak škůdce, tak poškozený vědomi rizika, které při sportovní činnosti podstupují.

Závěr

Závěrem tohoto příspěvku lze shrnout, že jde o nalezení rozumného a smysluplného propojení sportovních a právních norem tak, aby sport nepřestal být sportem a současně mohla být uplatňována základní pravidla lidského chování i v této sféře.^[9] Sportovní klání je svým způsobem mimořádnou událostí, kdy s přihlédnutím k povaze toho kterého sportu dochází vždy k určitému posunu pravidel lidského chování, a přestože ochrana zdraví by neměla být opomíjena, obecný princip opatrnosti by neměl být absolutně povýšen nad ostatní principy sportu, aby nedošlo k zásadní změně jeho povahy.^[10] Aktuální tuzemská civilní i trestní judikatura tento moderní trend respektuje a dospívá k závěru, že samotné porušení sportovních pravidel nemusí zakládat ani civilní, ani trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy. Tím současně není zavírán prostor k tomu, aby zjevné excesy z pravidel sportovního boje (tj. jednání, která z běžného způsobu hry zjevně vybočují či nemají s hrou nic společného) byly postihovány i v občanskoprávní či dokonce trestněprávní rovině.

Mgr. Tomáš Fiala, Ph.D., LL.M.,
advokát

[Vejmelka & Wunsch advokáti, s. r. o.](#)

Italská 27
120 00 Praha 2

T: +420-222 25 30 50

E: prague@vejwun.cz

[1] Viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, č.j. 6 Afs 278/2016-54, k daňovému postavení profesionálních sportovců.

[2] Dalším vnitrostátním pramenem právní úpravy sportu je zákon o ochraně olympijských symbolik (zákon č. [60/2000](#) Sb.).

[3] Tak Vojtek, P.: Právo a sport, cit. dle ASPI (LIT162936CZ). Srov. rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006.

[4] Tak Sup, M.: Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. Právní rádce, 2012, č. 2.

[5] Srov. Maisner, M., Doubrava, P., Janák, J., Vlachová, B., Dombrovská, M.: Základy sportovního práva. Praha : C. H. Beck, 2019.

[6] Ustanovení § 2900 občanského zákoníku stanoví, že každý je povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

[7] Srov. Károlyi, A., Petrásek, M.: Právní analýza odpovědnosti za škodu, Matzner, J.: Trestní odpovědnost ve sportu (dostupné na www.pravni prostor.cz) a Ciprýn, Š., Plačková, T.: Odpovědnost za úrazy při sportu.

[8] Ke stejnému závěru, že každé porušení pravidel sportovního utkání je současně i porušením prevenční povinnosti podle § 415 předchozího občanského zákoníku dospěl i Okresní soud v Příbrami ve svém rozsudku ze dne 20. 1. 2014, sp. zn. 6 C 215/2012.

[9] Tak Vojtek, P.: Právo a sport, cit. dle ASPI (LIT162936CZ).

[10] Srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 12. 2017, sp. zn. III. ÚS 2357/15.

Další články:

- [Kdy kupní smlouva na nemovitost neobstojí před katastrem: pozor nejen na kupní cenu](#)
- [Elektronické hlasování v SVJ: Brzdí zákonodárce digitalizaci záměrně?](#)
- [Právní aspekty terapie psychedeliky](#)
- [Význam sportovních pravidel při posuzování odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy](#)
- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulační priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)